

KLAGANDE

Stadsdelsnämnden Östra Göteborg i Göteborgs kommun
Box 47107
402 58 Göteborg

MOTPART

██████████ ██████████

Ombud: Jur.kand. Christian Källström
Nilsson Advokater
Storgatan 50
461 30 Trollhättan

Ombud: Jessica Svensson
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 5 mars 2018 i mål nr 10065-17,
se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Stadsdelsnämnden Östra Göteborg i Göteborgs kommun yrkar att kammarrätten fastställer nämndens beslut den 7 april 2016 och anför följande.

Nämnden anser att [REDACTED] inte har rätt till personlig assistans för sådan annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade. Högsta förvaltningsdomstolen har i avgörandet HFD 2015 ref. 46 kommit till slutsatsen att sådan hjälp uteslutande tar sikte på personer med psykiska funktionshinder. Enligt Nationell psykiatrisamordnings definition av begreppet psykiskt funktionshinder ingår inte personer med utvecklingsstörning. Eftersom [REDACTED] har diagnosen måttlig utvecklingsstörning bedömer nämnden att hon inte har en psykisk funktionsnedsättning i den mening som nu avses. Nämnden uppfattar dessutom att kammarrätten i ett tidigare avgörande redan tagit ställning till frågan om [REDACTED] tillhör den grupp som har rätt till annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

En förutsättning för att en person ska kunna ha rätt till personlig assistans för annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om honom eller henne är att personen har en psykisk funktionsnedsättning, se HFD 2015 ref. 46.

Även om det inte finns någon enhetlig definition av begreppet psykisk funktionsnedsättning, anser kammarrätten att begreppet – i vart fall i detta sammanhang – inte kan förstås på så sätt att det endast omfattar vissa diagnoser och utesluter andra. Bedömningen av om det finns en psykisk funktionsnedsättning bör i stället göras utifrån frågan om den enskilde har en nedsättning av någon psykisk funktion. En sådan tolkning får också stöd av flera avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen (se t.ex. RÅ 1997 ref. 23 I och 2010 ref. 17).

██████████ är diagnosticerad med autism och måttlig utvecklingsstörning. Kammarrätten anser att det underlag som finns i målet visar att hon har en sådan nedsättning av sina psykiska funktioner som medför att hon kan ha rätt till personlig assistans för annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om henne. Eftersom nämnden inte alls har utrett och tagit ställning till om ██████████ har behov av sådan hjälp ska överklagandet avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Åsa Ståhl

Ewa Mårdberg
referent

Magnus Lundberg

/Ulrika Matsson

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 3

DOM
2018-03-05
Meddelad i Göteborg

Mål nr
10065-17

KLAGANDE

██████████ ██████████

Ombud: Christian Källström
Nilsson Advokater JLN Väst AB
Storgatan 50
461 30 Trollhättan

Ombud: Jessica Svensson
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro

MOTPART

Stadsdelsnämnden Östra Göteborg i Göteborgs kommun
Box 47107
402 58 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Nämndens beslut den 7 april 2016

SAKEN

Personlig assistans

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver nämndens beslut och visar målet åter för fortsatt utredning och ny prövning.

Dok.Id 527463

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag–fredag 08:00–16:00
---	---	--	-----------------------------------	---

DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Nämnden beslutade att avslå [REDACTED] ansökan om personlig assistans med i huvudsak följande motivering. Kammarrätten har den 24 juli 2015 bedömt att [REDACTED] sammantagna behov av hjälp med de grundläggande behoven inte är av sådan karaktär och omfattning som krävs för att hon ska vara berättigad till personlig assistans. Förvaltningsrätten har den 30 november 2015 bedömt att det av utredningen inte kommit fram att hon skulle ha försämrats i sitt mående eller att hon skulle vara i behov av mer insatser än tidigare. Hon har diagnosen måttlig utvecklingsstörning och tillhör därför inte den grupp som har ett psykiskt funktionshinder, vilket är en förutsättning för att hon ska ha rätt till personlig assistans avseende annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om henne. Utifrån detta berättigar hennes aktuella hjälpbehov inte till personlig assistans.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] yrkar i första hand att hon ska beviljas personlig assistans och i andra hand att målet ska återförvisas för fortsatt utredning. Hon anför bl.a. följande. Nämndens bedömning att hon inte har ett psykiskt funktionshinder är uppenbart felaktigt eftersom hon enligt intyg har autism. Det föreligger ett hjälpbehov som förutsätter ingående kunskaper om henne, vilket framgår av att kommunen har misslyckats med att tillgodose hennes behov genom insatsen boendestöd. Utifrån detta torde det föreligga en rätt till assistans. Kommunens personal klarar inte av att kommunicera med henne utan förväntar sig hjälp av anhöriga. Hennes möjligheter att ta emot hjälp tycks förutsätta att det finns någon som kan hjälpa henne med kommunikationen. Det föreligger uppenbart ett behov av hjälp med kommunikation, vilket torde vara assistansberättigande. Nämnden har inte utrett hennes behov av hjälp som förutsätter ingående kunskap om henne. Hennes behov på detta område skulle behöva utredas.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.

██████████ behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper om henne inte har inte utretts eftersom hon inte har en psykisk funktionsnedsättning och därmed inte tillhör den grupp för vilken sådan hjälp kan utgöra ett grundläggande behov. Om förvaltningsrätten bedömer att hon tillhör denna grupp ifrågasätter nämnden inte att hon är i behov av kvalificerad hjälp men anser att detta skulle behöva utredas ytterligare.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Av handlingarna i målet framgår det att ██████████ är diagnosticerad med autism och måttlig utvecklingsstörning. Diagnoserna innebär enligt förvaltningsrättens mening att hon har ett psykiskt funktionshinder (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2010 ref. 17 och Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål nr 2768-16). Vid bedömningen av om hennes grundläggande behov är av sådan omfattning att hon ska beviljas personlig assistans ska därför även hennes eventuella behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper om henne beaktas (jfr HFD 2015 ref. 46).

Nämnden har vid den muntliga förhandlingen uppgett att någon utredning kring om ██████████ har behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper om henne inte har genomförts efter den senaste ansökan om personlig assistans, eftersom nämnden har bedömt att hon inte har ett psykiskt funktionshinder. Tidigare utredning på det här området ligger flera år tillbaka i tiden. Nämnden har även uppgett att för det fall förvaltningsrätten anser att ██████████ tillhör den grupp för vilken sådan hjälp kan utgöra ett grundläggande behov bör hennes behov utredas vidare.

Förvaltningsrätten anser att det utifrån tillgänglig utredning i målet inte går att bedöma omfattningen av ██████████ grundläggande behov. Det

går därför inte att ta ställning till om hon är berättigad till insatsen personlig assistans. Vid dessa förhållanden ska det överklagade beslutet upphävas och målet återförvisas till nämnden för fortsatt utredning och ny prövning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B)

Viktor Berg
Förvaltningsrättsfiskal

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Linnea Nilsson.

I avgörandet har även nämndemännen Anne Bager, Carolina Hultgren och Jörgen Olsen deltagit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.